

## **"Akadálymentes Égbolt"**

### **EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS a Magyarországon bekövetkező, elektromos vezetékek okozta madárbalesetek visszaszorítására, a hazai természet értékeinek megőrzésére**

*Az elektromos szabadvezeték-hálózat és a kapcsolódó berendezések által okozott madárpusztulás felszámolása, megszüntetése évtizedek óta kihívást jelent világszerte a természetvédők, az érintett áramszolgáltató gazdasági társaságok és az illetékes hatóságok számára. Világviszonylatban hatalmas természeti veszteségek származnak a szabad vezetékek miatt a madarakat érő áramütésekből és egyéb sérülésekből.*

*Jelen együttműködési megállapodás célja, hogy egy önkéntes kezdeményezés keretében Magyarország területére érvényes, átfogó javaslatot nyújtson a probléma megoldására az összes érintett fél – a kormányzat, a civil szféra és az elosztói engedélyesek – bevonásával, hozzájárulva ezáltal az Európában is kiemelkedő értéket képviselő magyarországi madárállomány, illetve a Magyarországon előforduló, vonuló madarak megőrzéséhez, védelméhez.*

*Az önkéntes megállapodás aláírói tudatában vannak annak, hogy jelen kezdeményezés európai szinten is figyelemre méltó és példa nélküli, amely híven tükrözi az aláíró felek szándékát, elkötelezettségét és társadalmi szerepvállalását a biodiverzitás megőrzése és a természet védelme érdekében.*

*Az aláírók tudatában vannak annak, hogy a természeti értékek megőrzése és tudatos védelme az elkövetkező generációk szempontjából különös fontosságú. A fenntartható fejlődés egyik alapvető pillére a mesterséges és a természeti környezet közötti összhang kialakítása, amely a jelen együttműködési megállapodásban precedens mértékű és határozott szándékot ölt.*

*A fenntartható fejlődés a jelenlegi madárvilág biológiai sokféleségének és létszámának biztosítása érdekében megköveteli, hogy a magyarországi állomány kiemelt figyelmet kapjon. Az európai madarak 15 százaléka veszélyeztetett, több országban a korábban széles körben elterjedt fajok létszáma is visszaesett. A klímaváltozással az élővilág, így különösen a vonuló madarak és szűk tűrőképességű fajok súlyos kihívás elé néznek. A klímaváltozás miatt számos madár vonulási útvonala módosulhat, ezért hosszútávon elkerülhetetlen az összes elektromos vezetékszakaszbiztonságossá tétele. Az együttműködési megállapodást aláíró felek felismerték felelősségüket és ezúton kívánják a madárvilág előtt évtizedek óta fennálló egyik jelentős mesterséges környezeti akadályt megszüntetni.*

*Az együttműködési megállapodásban lefektetett elvek összhangban állnak a Johannesburgi és Göteborgi Csúcson kitűzött célokkal, az Európai Unió Környezetvédelmi Akciótervével, a „Biológiai sokféleség csökkenésének megállítása 2010-ig – és azon túl” cselekvési tervével és annak keretében az üzleti szféra bevonásáról szóló Lisszaboni Üzenettel, a környezetvédelmi célú pénzügyi eszközök (LIFE+) rendeletében megfogalmazott célkitűzésekkel, valamint a BirdLife vonatkozó ajánlásaival, és a II. Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben meghatározott elvekkel és feladatokkal.*

*Az aláíró felek az együttműködésüket országos és európai uniós szinten is nyilvánosságra hozzák, rendszeresen tájékoztatják egymást a saját hatáskörükben végzett, a vezetékszakaszbiztonságát érintő munkálatokról, a keletkezett adatokról.*

*Az együttműködés nyitott, amelyhez támogatóként, szakértőként, segítőként bárki szabadon csatlakozhat.*

## **EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS**

a Magyarországon bekövetkező, elektromos vezetékek okozta madárbaesetek visszaszorítására

*amely létrejött egyrészről*

A DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft.  
6720 Szeged, Klauzál tér 1.

Az ELMŰ Hálózati Kft.  
1132 Budapest, Váci út 72-74.

Az ÉMÁSZ Hálózati Kft.  
3525 Miskolc, Dózsa György út 13.

Az E.ON Észak-dunántúli Áramszolgáltató Zrt.,  
Az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Zrt.,  
Az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Zrt.

képviselésében

Az E.ON Hungária ZRt.  
1051 Budapest, Roosevelttér 7-8.

A továbbiakban: Elosztói Engedélyesek

*másrészről*

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium  
Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárság  
1011 Budapest, Fő utca 44-50.,  
képviselő: Haraszthy László szakállamtitkár

a továbbiakban: Minisztérium

*harmadrészről*

a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület  
Kiemelten közhasznú társadalmi szervezet  
1121 Budapest, Költő u. 21.,

a továbbiakban: MME

*(a továbbiakban: Felek) között az alábbi tartalommal:*

## **I. A megállapodás során alkalmazott fogalmak magyarázata:**

- a) Adatbázis: Informatikai rendszerben a Felek számára interneten keresztül hozzáférhető, a feldolgozott adatokat elérhetővé tévő számítástechnikai megoldás.
- b) Elérhető legjobb gyakorlat: Az ismert kockázatok nagyságához és fajtáihoz alkalmazkodó technikai megoldás, amely a madarak számára a jelenleg forgalomban lévő technológiai megoldások közül a lehető legmagasabb biztonságot garantálja a lehető legkisebb költségek mellett. A konkrét technológiákban a Felek közösen állapodnak meg, amelyet jelen megállapodás I. számú mellékletében rögzítenek az alább részletezett határidők szerint. Felek a földkábelt az átalakítás illetve felújítás kapcsán speciális megoldásnak tekintik.
- c) Prioritási lista: A prioritási lista I. szakasza a különösen veszélyes szakaszokat tartalmazza, amelyek átalakítására a lehető legrövidebb időn belül sor kerül, a II. szakasz a magyarországi egyéb veszélyes szakaszokat tartalmazza.
- d) Közösen elfogadott típusmegoldás: Az elérhető legjobb gyakorlatnak az adott földrajzi egységre és az érintett madárvilágra tekintettel történő adaptációja.

## **II. Veszélyes szakaszok felmérése, dokumentálása és listázása**

1. A megállapodás részes felei egyetértenek abban, hogy a Magyarország területén található, a hazai és vándorló madarak életére veszélyes elektromos vezetékszakaszok felmérése közös feladat, amelyet a rendelkezésre álló információ felek közötti megosztásával, közös terepszemlével, felmérésekkel és más, egyéb módokon lehet és kell megvalósítani.
2. A Minisztérium, mint részes fél vállalja, hogy a rendelkezésére álló, az országos és területi természetvédelmi szervek által nyilvántartott, a madárpusztulásokhoz kapcsolódó információkat, adatokat megosztja a többi Féllel, továbbá 2008. március 14-ig elkészíti és átadja az Elosztói Engedélyesek és az MME számára azoknak a térségeknek és vezetékszakaszoknak az országos - térképet is tartalmazó - listáját, melyek elhelyezkedésük és műszaki jellemzőik miatt különféle madárfajokat veszélyeztethetnek. Az átadásra kerülő dokumentáció segítséget nyújt az Elosztói Engedélyeseknek szabadvezetékes hálózataik létesítésekor, illetve a vezetékszakaszok rekonstrukciója során a madárvédelmi szempontból is megfelelő műszaki megoldások megtervezéséhez és kivitelezéséhez.
3. Az Elosztói Engedélyesek vállalják, hogy a tevékenységük ellátása körében tudomásukra jutott madárpusztulásokról, vagy madárpusztulásra utaló egyéb rendellenességről szóló információkat összegyűjtve, havi rendszerességgel a Felek rendelkezésére bocsátják.
4. Az MME vállalja, hogy a különböző, az Elosztói Engedélyesek és a Minisztérium által a részére átadott, illetve a saját gyűjtésű madárpusztulásról, vagy feltételezhetően madárpusztulás miatt kialakult egyéb rendellenességről szóló adatokat egységes Adatbázisba rendezi. Az Adatbázis a felek mindegyike számára egyaránt hozzáférhető.
5. A Minisztérium által kialakított országos térkép és az MME által vezetett Adatbázis adatainak alapul vételével a Felek vállalják, hogy legkésőbb 2008. március 31-ig felállítják a veszélyes vezetékszakaszok prioritási listáját a koordinációs bizottság közreműködésével.

### **III. Új vezetékszakaszok építése, a veszélyes vezetékszakaszok átalakítása**

6. Az Elosztói Engedélyesek vállalják, hogy jelen megállapodás aláírását követően a Magyarországon épülő új elektromos szabadvezetékeket minden esetben a madárvilág biztonságát figyelembe véve építik meg. Ennek érdekében azokat a közösen előre elfogadott típusmegoldásokat alkalmazzák, melyeket a Felek által összeállított prioritási lista alapul vételével az adott térségben felmerülő veszélyeztetés fajtája és mértéke indokol.

Az elérhető legjobb gyakorlatok listáját – a költségek tervezhetősége miatt a lehető leghamarabb, azonban a prioritási lista 7.pontban rögzített határidejénél nem korábban – közösen dolgozzák ki.

7. A meglévő veszélyes vezetékszakaszok lehető leghamarabb történő átalakítása és a madárvilág védelme érdekében jelen megállapodás részes felei a közösen kialakított prioritási lista alapján legkésőbb 2008. május 31-ig megállapodnak a prioritási lista I. részében felsorolt veszélyes szakaszok átalakításának ütemezésében, az átalakítások műszaki megoldásaiban, és költségviselésében.

8. A fennmaradó, a prioritási lista II. részében felsorolt veszélyes szakaszok átalakítása tekintetében a Felek megállapodnak abban, hogy a pályázati lehetőségek és egyéb források fényében 2009. március 31-ig felállítanak az aktuális körülmények között mindenki számára elfogadható ütemtervet, amely legalább az érintett szakaszok 50 százalékáról rendelkezik. A további szakasz-átalakításokról 2011. március 31-ig állapodnak meg a Felek a korábbi tapasztalatokra és a rendelkezésre álló forrásokra tekintettel. Az említett vezetékszakaszok átalakításának ütemezésében, az átalakítások finanszírozásának rendjében rögzítik az érintett felek jogait és a részes feleket terhelő kötelezettségeket. A Felek kijelentik, hogy az érintett vezetékszakaszok átalakításának végső határidejeként a 2020. január 31-i dátum megtartására töreksenek.

9. Az Elosztói Engedélyesek vállalják, hogy a prioritási lista I. és II. részében felsorolt vezetékszakaszok átalakítását az elérhető legjobb gyakorlatok alkalmazásával valósítják meg. A Felek jelen megállapodás érvényességének teljes időtartama alatt szakmai konzultáció keretében, a tudomásukra jutott elérhető legjobb gyakorlatokról folyamatosan tájékoztatják egymást és minden egyéb segítséget megadnak ahhoz, hogy az Elosztói Engedélyesek az átalakítást a lehető leghamarabb és költséghatékony módon elvégezhessék. A cél országos szinten a minél gyorsabb és szélesebb körű védelem kialakítása.

10. A Minisztérium vállalja, hogy a felekkel egyetértésben elkészíti és folyamatosan frissíti az elérhető legjobb gyakorlatok listáját, míg az Elosztói Engedélyesek vállalják, hogy csak e listán szereplő technikai megoldásokat alkalmazzák az általuk végzett építési és felújítási munkálatok során.

11. A Minisztérium vállalja, hogy területi szerveihez eljuttatja a legjobb gyakorlatok listáját és felügyeli, hogy az egész ország területén egységes joggyakorlat működjön az engedélyeztetési eljárásban; a Minisztérium továbbá gondoskodik arról, hogy területi szervei ezen elérhető legjobb gyakorlatokat a hatáskörükbe tartozó engedélyezési eljárások során érvényesítsék.

A szakszerűbb és gördülékenyebb engedélyezési eljárások érdekében jelen Megállapodás részes felei együttműködnek abban, hogy a jogalkalmazók minél jobban megismerjék az egyes, az elérhető legjobb gyakorlatok listáján szereplő műszaki megoldásokat, azok alkalmazási lehetőségeit.

12. A Minisztérium vállalja, hogy a megfelelő jogi lehetőségek vizsgálatát követően jogszabály-módosítási javaslatot terjeszt elő annak érdekében, hogy a jövőben

létesítendő elektromos energia-szállító szabadvezetékek kizárólag a madarak védelme szempontjából kedvező módon épülhessenek meg. A jogszabály-tervezetet megfelelő időben egyeztetni a Felekkel.

#### **IV. Együttműködés, monitorozás, felülvizsgálat**

13. A részes felek vállalják, hogy a megállapodás fennállta alatt egymással kölcsönösen együttműködnek a megállapodás által elérni kívánt célok megvalósítása érdekében. Ezen együttműködés keretében többek között rendszeresen tájékoztatják egymást minden, jelen megállapodás tartalmát érintő kérdésről, továbbá együttműködve lépnek fel jelen megállapodás megvalósítása érdekében esetlegesen szükségessé váló jogszabályi változtatások kezdeményezése terén is.

14. A Felek kölcsönösen vállalják, hogy a tudomásukra jutott, jelen megállapodás végrehajtását elősegítő, a megállapodás végrehajtásának céljaira fordítható nemzeti, illetve nemzetközi pályázatokról tájékoztatják egymást, az elektromos szabadvezetékek madarak védelmét elősegítő átalakításához, illetve kialakításához szükséges források pályázati úton történő elnyeréséhez jelen megállapodás fennállta alatt egymásnak szakmai támogatást nyújtanak, illetőleg elősegítik, hogy jelen Megállapodás részes felei akár egyedül, akár együttesen ilyen pályázatokon induljanak.

15. A megállapodás végrehajtásáról a Felek rendszeres időközönként, de legalább félévente egy alkalommal jelentést készítenek. A monitorozási jelentés beszámol többek között a megállapodás keretében elért eredményekről, az elvégzett feladatokról, bemutatja a felújított és átalakított vezetékszakaszokon elhelyezett berendezések hatékonyságát, minőségét és természeti körülményekkel szembeni ellenálló-képességét. A monitorozási jelentés feladata továbbá áttekinteni a prioritási listán, illetve a Magyarország területén található egyéb, a prioritási listán nem szereplő vezetékszakaszokon történt, a madarak biztonságát érintő eseményeket is, amely megállapítások függvényében a prioritási lista tartalma módosulhat. A prioritási lista módosítása, valamint a monitorozási jelentés elkészítése a Felek részvételével működő Koordinációs Bizottság feladata. Az első monitorozási jelentés elkészítése a prioritási listán szereplő vezetékszakaszok átalakításának ütemezésétől függően, az első ütem befejezésétől számított harmadik hónap végén esedékes.

16. Jelen megállapodás végrehajtása, illetve a monitorozási jelentés következtetései függvényében jelen megállapodás esetleges felülvizsgálata, a vállalt kötelezettségek, feladatok időrendjének átdolgozása a részes felek hatáskörébe tartozik.

#### **V. Koordinációs Bizottság**

17. A jelen megállapodásban foglalt feladatok koordinálására a Felek Koordinációs Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoznak létre.

18. A Bizottság a megállapodás részes Felei által egyenlő számban delegált képviselőből áll. A Bizottság működésének szabályzatát maga állapítja meg, amely működési szabályzatot a részes Felek képviselői a Bizottság első ülésén minősített szótöbbséggel fogadják el. A működési szabályzat legalább a következő kérdésekről rendelkezik: a Bizottság tagjai, a Bizottság ülései összehívásának módja, az ülések helye, az ülésezés munkarendje, a döntéshozatal, a hozott döntések dokumentálásának módja. A működési szabályzatban kell rendelkezni továbbá arról is, hogy milyen módon történik jelen megállapodás eredményeinek nyilvánosságra hozatala, a közvélemény rendszeres tájékoztatása.

19. A Bizottság első alkalommal jelen Megállapodás hatályba lépésének időpontjától számított három hónapon belül ül össze, ezt követően pedig a maga által megállapított működési szabályzat szerinti rendszerességgel, de legalább félévente egyszer ülésezik.

20. A Bizottság a 15. pontban foglaltakon felül a jelen megállapodásban foglaltak teljesítéséről évente egy alkalommal beszámolót állít össze és azt nyilvánosságra hozza. A Bizottság feladata a jelen megállapodásban foglaltak megvalósítása érdekében a felek közös részvételével benyújtott pályázatok koordinálása, továbbá a Bizottság együttműködik a Részes Felekkel jelen megállapodás tartalmának, céljainak hazai és nemzetközi népszerűsítésében. Ugyancsak a Bizottság feladatai közé tartozik a 15. pontban foglaltak szerint a prioritási lista felülvizsgálata, tartalmának módosítása is.

## **VI. A megállapodásban foglaltak teljesítése**

21. A megállapodás részes felei a közöttük a jelen megállapodás tartalmát érintő bármely kérdésben felmerült vita rendezésére, amennyiben a Felek képviselői által folytatott előzetes egyeztetés sem vezet eredményre, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett választott bíróság kizárólagos illetékességét kötik ki.

22. A jelen megállapodásban foglalt feladatok végrehajtásáról az aláírás napjától a Felek képviselői gondoskodnak.

Budapest, 2008. február 26.

.....  
Haraszthy László  
Természet- és környezetmegőrzési  
Szakállamtitkár  
Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

.....  
Dr. Bankovics Attila  
Elnök  
Magyar Madártani és  
Természetvédelmi Egyesület

.....  
Jean-Paul Sainte-Marie  
Ügyvezető igazgató  
DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft.

.....  
Mező Csaba  
Hálózati igazgató  
E.ON Hungária Zrt.

.....  
Béres József  
Ügyvezető Igazgató  
ELMŰ Hálózati Kft.

.....  
Dr. Horváth Elekné  
Ügyvezető Igazgató  
ELMŰ Hálózati Kft.

.....  
Béres József  
Ügyvezető Igazgató  
ÉMÁSZ Hálózati Kft.

.....  
Dr. Horváth Elekné  
Ügyvezető Igazgató  
ÉMÁSZ Hálózati Kft.